

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
7600-22

meddelad i Stockholm den 28 februari 2024

KLAGANDE

Migrationsverket
Box 1430
171 27 Solna

MOTPART

AA

Ombud: Advokat Amanda Bergkvist
Advokaterna Bergh & Staaf KB
Tage Erlandergatan 9
652 20 Karlstad

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 15 december 2022 i mål nr 2090-22

SAKEN

Bistånd till asylsökande enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

1. Enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. kan bistånd i form av bl.a. logi och dagersättning lämnas till vissa utlänningar som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige. I den personkrets som omfattas av lagen ingår bl.a. utlänningar som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige som flykting eller alternativt skyddsbehövande (asylsökande).
2. En utlänning som har fått avslag på sin asylansökan kan enligt 5 kap. 15 a § utlänningslagen (2005:716) genom ett s.k. spårbyte under vissa förutsättningar beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete.
3. AA ansökte om asyl. Migrationsverket avslog ansökan och beslutade att utvisa honom ur Sverige. Utvisningsbeslutet innehöll inte någon tidsfrist inom vilken han frivilligt skulle lämna landet. Efter det att utvisningsbeslutet hade fått laga kraft ansökte AA med stöd av 5 kap. 15 a § utlänningslagen om uppehållstillstånd för arbete. Migrationsverket avslog även den ansökan.
4. En tid senare beslutade Migrationsverket att tills vidare avbryta verkställigheten av utvisningsbeslutet med hänvisning till situationen i AAs hemland. AA ansökte då om dagersättning.
5. Migrationsverket avslog ansökan med motiveringen att AA tidigare hade ansökt om uppehållstillstånd för arbete och därmed inte var asylsökande. Enligt myndigheten tillhörde han därför inte längre den personkrets som omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. och hade således inte rätt till bistånd enligt lagen.
6. AA överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Karlstad som instämde i Migrationsverkets bedömning att han inte längre tillhörde lagens personkrets och avslog överklagandet.

7. AA överklagade vidare till Kammarrätten i Göteborg. Under processen i kammarrätten anförde Migrationsverket att AA i vart fall inte tillhörde personkretsen eftersom han inte hade beviljats någon tidsfrist för frivillig avresa och därmed saknade rätt att befinna sig i landet som asylsökande. Kammarrätten ansåg dock att den omständigheten inte hade någon betydelse vid bedömningen och fann att AA inte upphörde att tillhöra personkretsen i lagen när han ansökte om uppehållstillstånd för arbete. Kammarrätten upphävde därför underinstansernas avgöranden och lämnade över handlingarna i målet till Migrationsverket för prövning av om AA uppfyllde övriga förutsättningar för att beviljas det sökta biståndet.

YRKANDEN M.M.

8. *Migrationsverket* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska fastställa myndighetens beslut.
9. AA anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

10. Frågan i målet är om en utlänning upphör att vara asylsökande och därmed att omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. när personen, efter att

ha fått avslag på sin asylansökan, ansöker om uppehållstillstånd för arbete (spårbyte).

Rättslig reglering m.m.

11. Av 1 § första stycket 1 lagen om mottagande av asylsökande m.fl. framgår att utlänningar som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige som flykting eller som alternativt skyddsbehövande (asylsökande) omfattas av lagens bestämmelser om bistånd.
12. I 1 a § föreskrivs vissa undantag från lagens tillämpningsområde. Ett av dessa är enligt fjärde stycket att en utlänning som vistas här med stöd av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 eller 15 b § utlänningslagen inte omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. Detsamma gäller en utlänning för vilken en ansökan om sådant tillstånd är under prövning.
13. Av 5 kap. 15 a § första stycket 1 utlänningslagen följer att en utlänning vars ansökan om uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande har avslagits under vissa förutsättningar får beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

14. I lagen om mottagande av asylsökande m.fl. saknas generella bestämmelser om när en utlänning som tillhör lagens personkrets upphör att omfattas av lagen. Av praxis framgår att en person i vart fall upphör att vara asylsökande i lagens mening – och därmed upphör att omfattas av lagen – när asylansökan har avslagits och det har beslutats att personen ska avvisas eller utvisas men det beslutet har upphört att gälla, vilket som huvudregel sker fyra år efter det att beslutet fick laga kraft (HFD 2020 ref. 60).

15. Migrationsverket anser att en utlänning upphör att vara asylsökande även när personen efter det att asylansökan har avslagits ansöker om uppehållstillstånd för arbete. Enligt myndigheten gäller detta i vart fall om det inte har beviljats någon tidsfrist för frivillig avresa i personens avvisnings- eller utvisningsbeslut och han eller hon därmed saknar rätt att befinna sig i Sverige i egenskap av asylsökande.
16. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar inledningsvis att enbart den omständigheten att en person inte har laglig rätt att vistas i Sverige eftersom ansökan om uppehållstillstånd har avslagits och det finns ett lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning inte innebär att personen upphör att omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (HFD 2013 ref. 83). Att en person inte har beviljats någon tidsfrist för frivillig avresa saknar således betydelse för frågan om tillhörigheten till lagens personkrets. En annan sak är att denna omständighet kan påverka rätten till bistånd enligt lagen.
17. Vid bedömningen av om en ansökan om uppehållstillstånd för arbete innebär att en person inte längre ska anses vara asylsökande i lagens mening bör vidare bestämmelsen i 1 a § fjärde stycket beaktas. Där föreskrivs att en utlänning för vilken en ansökan om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt vissa angivna bestämmelser är under prövning inte omfattas av lagen. Tidsbegränsade uppehållstillstånd för arbete enligt 5 kap. 15 a § utlänningslagen nämns dock inte. Inte heller i övrigt finns något stöd för att en ansökan om ett sådant uppehållstillstånd medför att sökanden upphör att omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl.
18. Högsta förvaltningsdomstolen finner mot denna bakgrund att den omständigheten att AA ansökte om uppehållstillstånd för arbete enligt 5 kap. 15 a § utlänningslagen inte innebär att han upphörde att vara asylsökande i den mening som avses i 1 § första stycket 1 lagen om mottagande av asylsökande

m.fl. Det var därför fel av Migrationsverket att avslå hans ansökan om dagersättning på den grunden.

19. Som kammarrätten har funnit ankommer det på Migrationsverket att pröva om övriga förutsättningar för att bevilja det sökta biståndet är uppfyllda. Överklagandet ska därmed avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Margit Knutsson, Kristina Ståhl och Martin Nilsson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Sandra Zetterdahl.